

Monumentnummer*: 522909

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 30 december 2004
Kadaster deel/nr 82837/80

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heemstede Heemstede Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heemstede

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Heemstede	B			3251
Heemstede	B			3254
Heemstede	B			10523
Heemstede	B			536
Heemstede	B			10522

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 8

HISTORISCHE PARK EN TUINAANLEG Groenendaal.

De karakteristiek van Groenendaal bestaat uit zowel kleinschalige als zeer monumentaal aangelegde elementen in een schijnbaar natuurlijk bosgebied met een lichte tot flinke accidentatie. Groenendaal heeft noch een grote formele noch een grote landschappelijke aanleg gekend. De onderlegger van dit geheel vormt het oorspronkelijke binnenduingebied waaraan nog steeds de accidentatie in het terrein herinnert. Tot ongeveer het midden van de 18de eeuw heeft dit als onontgonnen duingrond bestaan, waarna de geleidelijke transformatie tot het schijnbaar natuurlijke bosgebied is ontstaan. M.a.w. de gehele bebossing en begroeiing is het gevolg van bewuste aanplant. Dit heeft geleid tot een bos met verschillende karakteristieke, open of gesloten, loof- of naald bos. Alhoewel in de loop der jaren veel aanplant verjongd is, zijn er ook nog oudere bospercelen, solitairen of boomgroepen aanwezig. Vanouds bevonden zich in het duingebied een drietal elementen, die historisch van belang zijn, en min of meer geïntegreerd zijn in de latere aanleg van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

buitenplaats. Dit zijn: Kerkweg, die aanvangt op het terrein van Meer en Berg en via Groenendaal met een knik overgaat in de Doodweg, het slingerwater tussen het koetshuis en de huidige kinderboerderij is vermoedelijk een oudere sloot, die omstreeks 1772 als zodanig is vergraven. Ook de Molenweg was reeds in de 17de eeuw aanwezig. Nadat het huis Groenendaal in 1740 gebouwd was, is begonnen met de verfraaiing van het park. Van deze eerste aanleg resteren de Lindekom (jaarringen 1755) met het naastgelegen bergje en bijbehorende zichtlijnen. Ook de grote zichtheuvel met bijbehorende zichtlijnen, waarop later het Belvédère werd gebouwd dateert uit de periode van de eerste aanleg (ca. 1765). Wat later werd het zogeheten Seringendal aan de voet van de heuvel aangelegd. Vervolgens werd pas in 1768, door Hope in 1767 eigenaar geworden, de eerste grote laan aangelegd, te weten de "Nieuwe Oprijlaan", zijnde de huidige Sparrenlaan, tegenwoordig met dennen beplant. Voorts de Adriennelaan, beplant met een vermoedelijk tweede generatie linden. Uit de late 18de eeuw dateren ook nog de volgende onderdelen: het weiland aangelegd op afgezande duingrond, omgeven door boomgroepen en een (in oorsprong kleinere) waterpartij (De lelievijver), de even ten westen hiervan gelegen uitzichtheuvel met bijbehorende zichtlijnen en ronde waterpartij (Kop en Schotel), de waterdel, een vergraving van een natuurlijke waterplaats en beplant met rododendrons. In de loop van de 19de eeuw zijn er nog een viertal lanen op Groenendaal bijgekomen. Dit is de derde grote rechte laan, de Torenlaan langs de noordzijde en voorts een drietal landschappelijke lanen waaronder de grote hoefijzervormige laan tussen Adriennelaan en Sparrenlaan. De romantische bouwsels die werden opgericht zijn ook successievelijk weer verdwenen. Met de ingebruikname van Groenendaal als openbaar wandelpark is er structureel weinig veranderd aan het park. Enkele elementen in de aanleg zijn verdwenen zoals het kleine 18de-eeuwse slingerbos ter plaatse van de huidige zandbak. Na de tweede wereldoorlog is er nog een belangrijke toevoeging gemaakt in de vorm van de Vrijheidslaan aan de noordoostzijde.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG GROENENDAAL is van belang als voorbeeld van een in de kern gaaf bewaard en in zijn soort uniek grootschalige parkbos met opvallende monumentale lanen naast vroeg landschappelijke kleinschalige elementen in de loop van de tweede helft van de 18de eeuw tot stand gekomen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument